

A konzultatív szakértői csoport tagjai:

Gerry O'Hanlon Központi Statisztikai Hivatal, Írország

Tuulikki Sillajõe Észt Statisztikai Hivatal

Pieter Everaers Eurostat

**Az európai statisztika gyakorlati kódexének
megvalósításával kapcsolatos konzultatív
szakértői vizsgálat**

Meglátogatott ország: Magyarország

Időszak: 2007. május 30 – június 1.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
2. BEVEZETÉS	5
3. AZ EGYES ELVEK SZERINTI MEGÁLLAPÍTÁSOK	7
1. ELV: SZAKMAI FÜGGETLENSÉG	7
2. ELV: FELHATALMAZÁS ADATGYŰJTÉSRE	9
3. ELV: MEGFELELŐ ERŐFORRÁSOK	10
4. ELV: A MINŐSÉG IRÁNTI ELKÖTELEZETTSÉG	11
5. ELV: A STATISZTIKAI ADATOK BIZALMAS KEZELÉSE (ADATVÉDELEM).....	13
6. ELV: PÁRTATLANSÁG ÉS OBJEKTIVITÁS.....	15
15. ELV: HOZZÁFÉRHETŐSÉG ÉS ÉRTHETŐSÉG	17
4. A NEMZETI STATISZTIKAI HIVATAL KOORDINÁLÓ SZEREPE	19
5. A HELYES GYAKORLATOK KIMELT TERÜLETEI	19
6. A KONZULTATÍV SZAKÉRTŐI CSOPORT AJÁNLÁSAI	22
7. A FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK LISTÁJA A KÓDEX ELVEI SZERINTI BONTÁSBAN	23
A. MELLÉKLET: A LÁTOGATÁS PROGRAMJA	26
B. MELLÉKLET: A RÉSZTVEVŐK LISTÁJA	29

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Főbb megállapítások (beleértve a Központi Statisztikai Hivatal koordinációs szerepével kapcsolatos vizsgálatot):

A 140 éves fennállását idén ünneplő Központi Statisztikai Hivatal (KSH) nagy szakmai tekintéllyel rendelkezik, amelyet az eltelt hosszú időszak számos politikai, gazdasági és társadalmi változása közepette is meg tudott őrizni – ez nyilvánvalóvá vált a szakértői csoport számára a látogatás keretében az érintettekkel lefolytatott szakmai megbeszélések során. Az olyan hagyományos statisztikai értékek tisztelete, mint a módszertani megalapozottság és a tárgyilagosság, minden szervezeti szinten világosan érzékelhető volt.

Magyarországon a hivatalos statisztika szervezeti rendszerét a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény szabályozza. A törvény hatálya kiterjedtnek mondható, amennyiben nem csupán a KSH tevékenységét szabályozza, hanem felöleli más állami szervek – például minisztériumok, a Magyar Nemzeti Bank – hivatalos statisztikai tevékenységét is. Statisztikai szempontból is átfogó jellegű, rendelkezései többek között az alábbi területeket érintik: függetlenség és tárgyilagosság; a KSH elnökének és elnökhelyetteseinek jogállása és hivatali ideje; a KSH részletes feladatai; a tanácsadói jelleggel működő Országos Statisztikai Tanács felállítása; felhatalmazás adatgyűjtésre; valamint az egyedi adatok védelme.

A hivatal a 2005 és 2008 közötti időszak stratégiai tervével összhangban jelenleg mélyreható modernizációs és átszervezési programot valósít meg, amelynek jelentős hatása van a KSH működésének valamennyi területére mind szakmai, mind szervezeti szempontból. A program sikere kulcsfontosságú azért, hogy a hivatal a jövőben is rendelkezzen a szükséges kapacitással, és hogy képes legyen a növekvő felhasználói igények megfelelő kielégítésére a folyamatos költségvetési megszorítások közepette is.

A kódex 1–6. és 15. elve tekintetében a szakértői csoport megállapításai az alábbiakban összegezhetők:

> A KSH *szakmai függetlenségét* törvény garantálja, és a teljes szervezet tekintetében a gyakorlat is ezt tükrözi. Ezenkívül a felhasználók a KSH-t általában függetlennek, adatszolgáltatását pedig megbízhatónak tartják. A korábbi elnök 2003-as vitatott, idő előtti felmentése kételyeket ébresztett a hivatal valós függetlenségével kapcsolatban. A politikai összefüggésekkel és a felmentés törvényességével kapcsolatban adott tájékoztatás alapján úgy tűnt, hogy az nem befolyásolta közvetlenül a KSH statisztikai függetlenségét.

> A statisztikai törvény teljes mértékben szabályozza a *statisztikai célú adatgyűjtésre vonatkozó felhatalmazást*. Az adatokat önkéntes és kötelező adatgyűjtés keretében lehet gyűjteni. Az adminisztratív adatok statisztikai célú felhasználása azonban korlátozott. Az ilyen adatokat meghatározó bármely ágazati jogszabálynak ugyanis kifejezetten utalnia kell az ilyen típusú hozzáférésre.

> Magyarország 2004-es uniós csatlakozása óta a KSH számára rendelkezésére álló pénzügyi és emberi *erőforrások* jelentős mértékben csökkentek nominálisan és reálértéken egyaránt. Az átszervezési programmal alkalmazkodni tudtak ezekhez a csökkentésekhez, a statisztikai program végrehajtására nézve jelentős negatív hatása nem volt. Abban az esetben viszont, ha ez a kedvezőtlen tendencia a jövőben is folytatódik, kétségessé válik, hogy a KSH továbbra is a jelenlegi szinten tudja tartani általános programjának megvalósítását, hacsak nem talál újabb jelentős hatékonyságnövelő lehetőségeket.

> A KSH nagy hangsúlyt fektet a megalapozott módszertanra, és nyilvánvaló, hogy a jelenlegi *statisztikai termékek és folyamatok minősége* általában magas színvonalú. Mint sok más nemzeti statisztikai hivatalban, egyértelműen hiányoznak a statisztikai minőség különböző oldalaival foglalkozó formalizált eljárások. Ezen eljárások az európai statisztikai rendszer minőségi nyilatkozatában foglaltak megvalósítását célozzák.

> *A statisztikai adatok bizalmas kezelése* erős védelmet élvez a statisztikai törvényben és a KSH gyakorlatában egyaránt.

> *A pártatlanságot és az objektivitást* általában tiszteletben tartják a KSH-ban, de bizonyos statisztikai közlemények esetében nyújtott háttér-információk minőségén és terjedelmén lehetne javítani.

> Miközben a KSH által előállított statisztikai adatok általában könnyen elérhetőek, az elektronikus tájékoztatást támogató metaadatok elérhetősége tekintetében jelentős fejlesztés szükséges. A nagyon szigorú statisztikai adatvédelmi előírások következtében a mikroadatok kutatási célú felhasználása is túlzottan korlátozott.

A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény értelmében a KSH más, hivatalos statisztikai adatokat előállító szervek tevékenysége tekintetében koordinációs szerepet tölt be. A jogszabály értelmében az Országos Statisztikai Tanácsnak (OST) – összetétele és hatásköre révén – jelentős támogatói szerepe van. A törvény 11. §-ával összhangban a KSH és az OST együttműködésében évente kidolgozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program az egyik leginkább ajánlható gyakorlat. A koordinációs erőfeszítések hatékonysága, ill. különösen az OST szerepe tekintetében komoly fenntartások merültek fel. Ezeknek a kérdéseknek a vizsgálata folyamatban van – eredménye alapján, adott időben, néhány módosítás várható.

A szakértői csoport véleménye szerint a KSH felhasználókkal való kapcsolata a követendő külföldi példákkal összehasonlítva némileg fejletlen. Szerepet játszhat ebben a tekintetben az a tényező, hogy az OST összetétele és hatásköre nem könnyíti meg jobb kapcsolatok kialakítását oly módon, ahogy ez más statisztikai tanácsok szerepköréből adódik.

A konzultatív szakértői vizsgálatot végző csoport számos helyes gyakorlatot határozott meg. Ezek közé tartozik az évente kidolgozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program, a közelmúltban megalapított KSH-ISKOLA, az erős módszertani megalapozottságot és a hivatal által a modernizáció tekintetében érvényesített átfogó szemlélet.

2. BEVEZETÉS

Az európai statisztika gyakorlati kódexének elfogadásával a Statisztikai Programbizottság (SPC) elkötelezte magát a kódexben foglalt elvek betartása mellett. Az SPC 2005. május 25-i ülésén a kódex végrehajtása céljából jóváhagyott egy fokozatos ellenőrzést magában foglaló hároméves monitoring eljárást, amelynek során az egyes országok önértékelését össze kell kapcsolni a konzultatív szakértői vizsgálatok elemeivel, a kódex elveit kiegészítő magyarázó ismérvek alapján történő legjobb gyakorlathoz történő szint-összehasonlítással (benchmarking) és ellenőrzéssel.

2005. december és 2006. január folyamán a nemzeti statisztikai hivatalok és az Eurostat elkészítették önértékeléseiket. Ezek eredményeit az Eurostat összesítette egy a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság részére 2006 májusában benyújtott beszámolóban, amelyet közzétettek az Eurostat honlapján.

A kódex érvényesülése érdekében megtett következő lépésként az európai statisztikai rendszer 2006-tól kezdődően az önértékelések kiegészítésére konzultatív szakértői vizsgálatokat végez. Ezek a vizsgálatok a Gyakorlati Kódex megvalósítása szempontjából kiemelkedően fontosak, mivel elősegíthetik a legjobb gyakorlat megosztását és egy lényegében önszabályozó módszer keretében hozzájárulhatnak az átláthatóság biztosításához. E módszert úgy fejlesztették ki, hogy erősítse az elszámoltathatóságot és az európai statisztikai rendszer integritásával, folyamataival és termékeivel kapcsolatos bizalomépítést.

A Gyakorlati Kódex konzultatív szakértői vizsgálatainak közös módszertani alapja van, amely a kódex intézményi környezeti és tájékoztatási részére összpontosít és az alábbi elveket öleli fel: (1) szakmai függetlenség, (2) felhatalmazás adatgyűjtésre, (3) megfelelő erőforrások, (4) a minőség iránti elkötelezettség, (5) a statisztikai adatok bizalmas kezelése (adatvédelem), (6) pártatlanság és objektivitás, valamint (15) hozzáférhetőség és érthetőség. Elméletileg a konzultatív szakértői vizsgálat a nemzeti statisztikai hivatalra és annak a szerteágazó nemzeti statisztikai rendszerben betöltött koordinatív szerepére korlátozódik. Ezzel a beszámolóval együtt megjelenik egy a nemzeti statisztikai hivatal által készített rövid dokumentum, amely a nemzeti statisztikai rendszer működésével kapcsolatos főbb szempontokat foglalja össze.

Egy háromnapos látogatás során és a nemzeti statisztikai hivatal és az Eurostat által a vizsgálat előtt nyújtott információs anyag alapján a konzultatív szakértői vizsgálatok eredményeként elkészül egy beszámoló, amely egy négyponos mérési skála szerint ismérvek szintjén és elvenként vizsgálja a Gyakorlati Kódex megvalósulását. A beszámoló tartalmazza a kódex elveivel kapcsolatos fejlesztési intézkedések részletes felsorolását, amelyet a kódex az európai statisztikai rendszerben való megvalósulásának ellenőrzési folyamatában használnak fel.

A konzultatív szakértői vizsgálatot végzők a lehető legnagyobb mértékben tényadatokra alapozva igyekeznek elvégezni vizsgálatukat, azonban érdemes felhívni a figyelmet a felülvizsgálat folyamatának korlátaira. Például a szakértők olyan forrásokra támaszkodnak, amelyeket számukra rendelkezésre bocsátottak (ámbár a tapasztalt szakértőkkel szemben elvárható, hogy képesek legyenek azoknak a területeknek a kiszűrésére, ahol az információszolgáltatás nem megfelelő). Ezenkívül ezeket a vizsgálatokat stratégiai alapon, illetve szervezeti és rendszer-szinten készítik el. Ennek megfelelően nem lehet nyíltan kijelenteni azt, hogy bizonyos gyakorlatok, viselkedésminták, illetve rendszerek az összes statisztikai területre jellemzők.

3. AZ EGYES ELVEK SZERINTI MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. elv: Szakmai függetlenség

A statisztika vezető intézményei szakmailag függetlenek valamennyi más szakpolitikai, irányítási vagy adminisztratív szervezeti egységtől és testülettől, valamint a magánszektor szereplőitől, és ez biztosítja az európai statisztikák hitelességét.

Átfogó értékelés: A statisztikai törvény egyértelműen meghatározza, a hivatal 140 évre visszatekintő hagyományai, munkakultúrája pedig alátámasztja a KSH szakmai függetlenségét. Tekintettel az előző elnök hivatali idő lejártá előtti felmentésére a KSH illetékeseivel folytatott megbeszélések során a szakmai függetlenség kérdése megfelelő súllyal jelent meg. A felmentéssel kapcsolatos valamennyi tényező megítélése nem volt egységes, ennek ellenére általános volt az egyetértés abban, hogy ez a gyakorlatban nem veszélyeztette a KSH szakmai függetlenségét.

1.1. ismerv: *Jogszabály írja elő a statisztika vezető intézményének politikai és bármely külső beavatkozástól való függetlenségét a hivatalos statisztikák összeállítása és közzététele során.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 3/A. §-a szerint „a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szerv vezetőjének biztosítania kell a statisztikai tevékenység működésének önállóságát és a statisztikai tájékoztatás függetlenségét.” Továbbá a 4. § (1). bekezdése szerint a KSH „szakmailag önálló kormányhivatal”.

1.2. ismerv: *A nemzeti statisztikai hivatal vezetője a hierarchikus struktúrában megfelelően magas posztot foglal el a szakpolitikákat felügyelő hatóságokkal és a közigazgatás felső szintjével való kapcsolattartás érdekében. E vezetőnek a legmagasabb szakmai tudással kell rendelkeznie.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: a KSH elnöke az ország legmagasabb nem politikai köztisztviselői státuszával rendelkezik (államtitkári szinttel egyező besorolás). Kinevezése, hasonlóan a számvevő testület vagy más intézmény elnökének jogállásához, határozott időre, ebben az esetben 6 évre szól. Összhangban a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI törvény 4. §-ával a KSH elnökét a miniszterelnök nevezi ki és menti fel. Az elnök jogosult államtitkári értekezleteken való részvételre, és közvetlenül ezen a szinten fejezheti ki a KSH szakmai álláspontját a megfelelő kérdésekben. A kinevezéssel és a felmentéssel kapcsolatos követelmények egyértelműen szabályozottak. Mindazonáltal a hivatal korábbi elnökének idő előtti felmentése ébresztett bizonyos kételyeket a hivatalvezetés teljes szakmai függetlenségével kapcsolatban. A szélesebb politikai összefüggések és az elmozdítás törvényességével kapcsolatos tájékoztatás megismerése alapján úgy tűnik, hogy az a gyakorlatban nem érintette közvetlenül a KSH szakmai függetlenségét.

1.3. ismerv: *A nemzeti statisztikai hivatal vezetője és – ahol ilyenek vannak – a többi statisztikai szervezet vezetői is felelősséggel tartoznak azért, hogy az európai statisztikák előállítására és közzétételére független módon menjen végbe.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: ahogyan az 1.1. ismerv tekintetében említettük, a statisztikai törvény 3/A. §-a biztosítja ezen ismerv teljes mértékű érvényesülését. Továbbá a megkérdezett felhasználók egyhangúlag azt állították, hogy a KSH-t statisztikai kérdésekben függetlennek tartják.

1.4. ismerv: *A nemzeti statisztikai hivatal vezetője és – ahol ilyenek vannak – a többi statisztikai szervezet vezetői kizárólagos felelősséggel tartoznak a statisztikai módszerek, standardok és eljárások megválasztásáért, valamint a statisztikai közlések tartalmáért és időzítéséért.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: a statisztikai jogalkotás célja egyértelműen az, hogy ez biztosított legyen a KSH esetében, és az összes elérhető információ alátámasztja ennek gyakorlati érvényesülését. Valójában a témakörrel kapcsolatban minden érintettel, különösképpen a felhasználókkal folytatott részletekbe menő megbeszélések arra mutattak rá, hogy ezt tartják a KSH egyik legnagyobb és általánosan elfogadott értékének.

1.5. ismerv: *A statisztikai munkaprogramok nyilvánosak, és időszakos jelentések számolnak be ezek előrehaladásáról.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: Az önértékelés szerint a munkaprogram megvalósításával kapcsolatban elkészített előrehaladási jelentéseket nem publikálták, ill. nem tették elérhetővé a hivatal honlapján. Továbbá a fejlesztési projekteket nem dokumentálták az éves programban. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program azonban részben lehetővé teszi, hogy vizsgáljuk a munkaprogram megvalósításában elért előrehaladást. Ezt a programot hivatalos formában publikálják a Magyar Közlönyben, majd a Statisztikai Közlönyben is. Mindkét közlőny saját honlappal rendelkezik, ahonnan letölthető a szóban forgó dokumentumok elektronikus változata. A program a KSH honlapján is megtalálható, angol változata jelenleg nem érhető el.

1.6. ismerv: *A statisztikai kiadványok világosan különböznek a politikai/szakpolitikai nyilatkozatoktól, illetve azoktól elkülönítve kerülnek kiadásra.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A KSH saját statisztikai közleményeit adja ki, amelyeken egyértelműen megjelölik, hogy azok a KSH-ból származnak, teljesen elkülönítve bármilyen szakpolitikai/politikai állásfoglalástól.

1.7. ismerv: *A statisztikai vezető intézmény – ahol szükséges – statisztikai kérdésekben nyilvánosan is állást foglal, ideértve a hivatalos statisztikákkal kapcsolatos kritikát és az adatok rosszhasznú felhasználását.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A KSH-nak adott esetben joga van észrevételt tenni statisztikai kérdésekben.

2. elv: Felhatalmazás adatgyűjtésre

A vezető statisztikai intézményeknek egyértelmű jogi felhatalmazással kell rendelkezniük az európai statisztikák céljaira történő információgyűjtéshez. Kérésükre törvényben lehet előírni, hogy a közigazgatási intézmények, vállalatok, háztartások, valamint a szélesebb értelemben vett nyilvánosság tagjai tegyék lehetővé az adataikhoz való hozzáférést, illetve adják meg ezeket az európai statisztikai célok érdekében.

Általános értékelés: Statisztikai célú adatgyűjtés tekintetében a KSH egyértelmű jogosítványokkal rendelkezik. A KSH-célokkal összhangban az adatgyűjtés lehet önkéntes ill. kötelező. Biztosított a hozzáférés az adminisztratív adatokhoz, azonban egyes esetekben ágazati jogszabályi megerősítésre van szükség.

2.1. ismerv: *Jogszabály írja elő a hivatalos statisztikák készítése és közzététele érdekében végzett információgyűjtésre vonatkozó megbízást.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény átfogó jelleggel határozza meg a KSH, illetve a hivatalos magyar statisztikai rendszert alkotó további szervezetek statisztikai célú adatgyűjtési jogosítványait. A törvény rendelkezik az önkéntes és kötelező adatgyűjtésről, és az utóbbi esetében meghatározza, hogy a KSH-nak az Országos Statisztikai Tanáccsal együttműködésben éves programot (Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program) kell kidolgoznia és közzétennie.

2.2. ismerv: *A statisztika vezető intézményének a nemzeti jogalkotás keretében felhatalmazása van az adminisztratív nyilvántartások adataihoz való statisztikai célú hozzáférésre.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: Összhangban a Magyarországon érvényben lévő igen szigorú adatvédelmi szabályokkal, csak azon adminisztratív nyilvántartások adataihoz lehet statisztikai céllal hozzáférni, amelyekre vonatkozó jogszabályok ezt tételesen engedélyezik. Ez a gyakorlat nagymértékben korlátozza az adminisztratív források használatát, aminek eredményeképpen viszonylag alacsony szintű az adminisztratív adatok statisztikai célú hasznosítása. Tervezik a statisztikai törvény felülvizsgálatát, és ennek keretében a vonatkozó eljárásrend enyhítését.

2.3. ismerv: *Jogszabály alapján a statisztikai intézmény kötelezően előírhatja a statisztikai felvételekre való válaszadást.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A vonatkozó törvény lehetővé teszi a KSH számára a válaszadás kötelezővé tételét az adatfelvételek alkalmával. Ugyanakkor az 1993. évi XLVI. törvény 8. §-ában meghatározott, természetes személyekhez kötődő bizonyos speciális adatok (pl. etnikai származás, nemzetiség, vallási meggyőződés stb.) csak önkéntes alapon, ill. anonim (utólag nem azonosítható) módon gyűjthetők.

3. elv: Megfelelő erőforrások

A statisztikai intézmények rendelkezésére álló erőforrásoknak elegendőnek kell lenniük az európai statisztikai követelmények teljesítéséhez.

Általános értékelés: A jelenleg rendelkezésre álló erőforrások elégségesek az EU követelményeinek teljesítéséhez. Mindazonáltal a 2004-es EU csatlakozás óta csökkent a források szintje. A csökkenő finanszírozás ellensúlyozása érdekében jelentős átszervezési programot valósítanak meg úgy, hogy annak ne legyenek jelentős kihatásai a statisztikai programra.

3.1. ismerv: *Mennyiségileg és minőségileg megfelelő személyi, pénzügyi és informatikai források állnak rendelkezésre a mindenkori európai statisztikai igények kielégítéséhez.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: a jelenlegi közigazgatási reform következményeképpen a KSH a 2005-2007 közötti időszakban több költségvetési megszorítást szenvedett el. Ennek eredményeként pénzügyi erőforrásai körülbelül 20-25%-kal csökkentek két év alatt, létszáma pedig 15%-kal lett kevesebb – elsősorban a régiós igazgatóságokon. A statisztikai programra gyakorolt hatás minimalizálása érdekében a megszorításokkal párhuzamosan a szervezet régiós igazgatóságain és a budapesti központban egyaránt reformokat léptettek életbe. Számos célkitűzést valósítottak meg, mint pl.: a támogató tevékenységek központosítása, kompetenciaközpontok kialakítása, a távmunka bevezetése, új informatikai technológiák bevezetése, és egy jól szervezett, belső oktatási rendszer (KSH-ISKOLA) bevezetése a humánerőforrás-fejlesztési stratégia keretében. Ezek a beavatkozások a hivatal hatékonyabb működését eredményezték, ami a jobb tervezést, az átláthatóságot, és a humánerőforrás fejlesztését jelenti. Mindezek eredményeként a KSH továbbra is képes megfelelni a statisztikai program támasztotta követelményeknek. Azonban ha további költségvetési megszorítások következnek, azok komolyan érinthetik a statisztikai program fenntarthatóságát, illetve különösen a felmerülő új feladatok járulhatnak hozzá a személyi és egyéb erőforrások túlterheléséhez. Bár vannak még lehetőségek a hatékonyság és a hatásosság növelésére, többségük jelentős kezdeti befektetést igényel a modern technológiai eszközökbe, mert csak így lehet kiaknázni a bennük rejlő lehetőségeket.

3.2. ismerv: *Az európai statisztika köre, részletezettsége és költségei arányban állnak az igényekkel.*

Európai szintű válasz

3.3. ismerv: *Léteznek olyan eljárások, amelyek révén az új európai statisztikai igények egybevethetők azok költségeivel mérlegelés megalapozása céljából.*

Európai szintű válasz

3.4. ismerv: *Valamennyi európai statisztikát illetően léteznek az irántuk megnyilvánuló folyamatos igény értékelését célzó eljárások annak megállapítására, hogy az erőforrások felszabadítása érdekében melyek csökkenthetők vagy szüntethetők meg.*

Európai szintű válasz

4. elv: A minőség iránti elkötelezettség

Az európai statisztikai rendszer (ESS) valamennyi tagja kötelezi magát az európai statisztikai rendszer Minőségi nyilatkozatában elfogadott elvek szerinti munkára és együttműködésre.

Általános értékelés: A KSH határozottan elkötelezte magát, hogy az ESS Minőségi nyilatkozata szerint végzi tevékenységét. Elismeri egy centralizáltabb, harmonizált megközelítés szükségességét. Erre a munkára hoztak létre – a módszertani egységhez kapcsolódóan – egy minőségért felelős csoportot, amely minőségbiztosítási módszerek kialakításával foglalkozik többek között a mintavételi módszerek, metaadatok stb. területén. Ennek a kötelezettségvállalásnak a strukturált, formális megvalósítása azonban még nagyon korai fejlődési stádiumban van. Mindazonáltal a jelenlegi statisztikai termékek és folyamatok színvonalát az összes érintett nagyra értékeli és magas színvonalúnak tekinti.

4.1. ismerv: A termékminőség rendszeres ellenőrzése az ESS minőségi összetevői szerint.

Részben megvalósult

Megjegyzések: A KSH létrehozott egy minőségért felelős csoportot. A szakfőosztályok a minőségért felelős csoporttal együttműködve minőségjelentéseket készítenek az Eurostat követelményei szerint. Ezek a jelentések jelenleg a nyilvánosság számára nem hozzáférhetőek, hiszen jelenleg csak belső használatra szánják őket. Jelenleg hozzávetőlegesen a termékek egyharmadáról készül minőségjelentés. A hivatalos eljárások az átfogó minőségbiztosítási projekt keretében még mindig csak az előkészítés fázisában vannak.

4.2. ismerv: Léteznek eljárások a statisztikai adatgyűjtés, adatfeldolgozás és adatközlés minőségének ellenőrzésére.

Részben megvalósult

Megjegyzések: Jelenleg egy kis specializált minőségbiztosítási csoport dolgozik a statisztikai adatgyűjtés, adatfeldolgozás és tájékoztatás minőségének monitorozását szolgáló hivatalos minőségbiztosítási eljárások kialakításán és megvalósításán. A minőségbiztosítás a jelenleg használt, többnyire esetlegesen kialakított helyi rendszerekre fog épülni, majd végül felváltja a korábbiakat.

4.3. ismerv: Léteznek eljárások a minőségi elvárások kezelésére (beleértve a minőségi ismérvek közötti mérlegelést), valamint a meglévő és újjól felmerülő adatfelvételek tervezésének irányítására.

Részben megvalósult

Megjegyzések: A hivatalos eljárások még mindig csak az előkészítés fázisában vannak. A KSH számos konzultációt szervez az adatminőséggel kapcsolatos kérdésekben, és minőségellenőrzési folyamatokat alakít ki. A minőségi összetevők közötti mérlegelés kezelésére nem alakítottak ki hivatalos eljárásrendet.

4.4. ismerv: *A minőségi irányelvek dokumentáltak, írásba foglaltak és nyilvánosak. A személyi állomány jól képzett.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: A hivatalos eljárások megvalósítási szakaszban vannak. Az irányelveket a KSH vezetői szintjén megvitatták és elfogadták, a főosztályvezetők elkötelezettek a megvalósításukkal kapcsolatban. Az irányelveket jelenleg a KSH-n belüli körözésre készítik elő és a megfelelő időben a külső érintettek számára is hozzáférhetővé fogják tenni. Szisztematikusan foglalkoznak a minőségi kérdésekkel a belső képzési programokon is.

4.5. ismerv: *A legfontosabb statisztikai termékek (outputok) rendszeres és alapos felülvizsgálata, szükség szerint külső szakértők bevonásával.*

Részben megvalósult

Megjegyzések: A hivatalos eljárások még csak előkészítés alatt állnak. Jelenleg még csak az Eurostat végez külső vizsgálatokat bizonyos területeken. Vizsgálják annak lehetőségét, hogy a legfontosabb statisztikai területek esetében külső vizsgálatokat is magukban foglaló, standardizáltabb eljárásokat vezessenek be.

5. elv: A statisztikai adatok bizalmas kezelése (adatvédelem)

A legmesszebbmenőig tiszteletben kell tartani az adatszolgáltatók (háztartások, vállalatok, közigazgatási intézmények és más válaszadók) jogait, biztosítani kell az általuk szolgáltatott információk bizalmas kezelését és kizárólag statisztikai célokra történő felhasználását.

Általános értékelés: A statisztikai törvény és a KSH-gyakorlat egyaránt garanciát nyújt a statisztikai adatok bizalmas kezelésére. Az adatvédelem rendkívül nagy hangsúllyal szerepel a magyar gyakorlatban, ami tükröződik az adatvédelmi törvényben is. Azonban ezek a szigorú adatvédelmi előírások következményekkel járnak az adminisztratív nyilvántartásokban szereplő adatok KSH általi hasznosítására nézve, illetve korlátozzák a mikroadatokat külső, kutatási célú felhasználását.

5.1. ismérv: *A statisztikai adatok bizalmas kezelését jogszabály garantálja.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 18. és 19. §-a a természetes személyekkel, háztartásokkal és vállalkozásokkal kapcsolatos, statisztikai céllal gyűjtött valamennyi egyedi adat bizalmas kezelésének átfogó jogi garanciáját adja. Az összes megkérdezett jelezte, hogy teljes mértékben megbízik abban, ahogyan a KSH az adatvédelmi kötelezettségeit teljesíti. Az adminisztratív nyilvántartásokban szereplő adatok védelmét általában szigorú törvények szabályozzák.

5.2. ismérv: *A statisztikai intézmény alkalmazottai a kinevezésükkel egyidejűleg titoktartási nyilatkozatot írnak alá.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: Kinevezésekor az összes alkalmazott titoktartási kötelezettséggel kapcsolatos nyilatkozatot ír alá. Ennek megerősítésére szolgálnak a módszertani főosztály¹ által szervezett kötelező képzési programok, amelyek a kérdés kiemelt fontosságát hangsúlyozzák. Az alkalmazottakkal – és közülük fiatalokkal is – folytatott megbeszélések azt támasztják alá, hogy a KSH-ban ismerik az adatvédelem fontosságát.

5.3. ismérv: *A statisztikai adatvédelem bárminemű szándékos megsértése érdemi büntetést von maga után.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A szabálysértések büntethetők, de az érintettekkel folytatott megbeszélések alapján úgy tűnik, hogy eddig a statisztikai adatvédelem megsértésére még nem került sor. Továbbá nincs bizonyíték arra, hogy bárki megkísérelte volna személyek, ill. háztartások azonosítását.

5.4. ismérv: *Léteznek az adatok előállításának és közzétételének teljes folyamatában követendő adatvédelmi előírások és irányelvek. Ezek az irányelvek írásba foglaltak és nyilvánosak.*

Teljes mértékben megvalósult

---

¹ Statisztikai kutatási és módszertani főosztály (a ford.)

Megjegyzések: A KSH módszertani főosztálya kialakította az adatok előállításának és közzétételének teljes folyamatában követendő adatvédelmi irányelveket. A képzési programok keretében a KSH alkalmazottai megismerkednek az előírásokkal és irányelvekkel, amelyeket írásban közzétesznek a nyilvánosság és a KSH adatainak felhasználói számára is.

5.5. ismerv: *Léteznek fizikai és technológiai óvintézkedések a statisztikai adatbázisok biztonságának és integritásának védelmére.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: Az informatikai osztály² vezetője felelős a statisztikai adatbázisok biztonságáért és integritásáért. A közös rendszerekben ebből a célból világos fizikai és technológiai védelmi előírások vannak érvényben. Ezeknek az előírásoknak bizonyos elemei dokumentált formában is rendelkezésre állnak különböző, egymástól elkülönült forrásokból, de átfogó, közös forrás nem létezik. Az adatbázisokhoz való hozzáférést például elnöki előírások szabályozzák, míg a hálózati és biztonsági eszközök részletes leírását az átfogó rendszerfejlesztési dokumentációk tartalmazzák.

5.6. ismerv: *Külső felhasználók szigorú eljárásrend alapján férhetnek hozzá kutatási célból statisztikai mikroadatokhoz.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: Nagyon szigorú, írásba foglalt eljárásrend van érvényben a statisztikai mikroadatok KSH-n kívüli kutatási célú hozzáférhetőségével kapcsolatban. A szigorú törvényi szabályozás jelentős mértékben korlátozza a mikroadatok külső felhasználási lehetőségét is. Bár az utóbbi időben némiképp nőtt a kereslet, a mikroadatok felhasználása még mindig túlnyomórészt a kapcsolódó államigazgatási szervek néhány felhasználójára korlátozódik.

---

² Rendszertechnikai osztály (a ford.)

6. elv: Pártatlanság és objektivitás

A statisztikai intézményeknek az európai statisztikákat a tudományos függetlenség tiszteletben tartásával kell előállítaniuk és közzétenniük, olyan objektív, szakszerű és átlátható módon, amely valamennyi felhasználó számára biztosítja az egyenlő elbánás gyakorlatát.

Átfogó értékelés: Ezt az elvet megfelelően tiszteletben tartják a KSH-nál a statisztikák előállításánál és közzétételénél. Sok olyan eljárást alkalmaznak, amelyek biztosítják, hogy az egész szervezeten belül kövessék ezt az elvet a gyakorlatban. Egyértelműen bizonyított, hogy a felelős tisztviselők szigorúan eleget tesznek a követelményeknek. Sajnos az eljárásokat nem mindig dokumentálják és/vagy bocsátják az érdekelt felhasználók rendelkezésére.

6.1. ismerv: *A statisztikák összeállítása a statisztikai szempontok által meghatározott objektív alapon történik.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 3/A. §-a kimondja, hogy a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szerv vezetőjének – a KSH esetében az elnöknek – biztosítani kell a statisztikai tájékoztatás tárgyilagosságát. A megkérdezett külső felek (média, köztisztviselők, kutatók, válaszadók) nem vonták kétségbe a KSH által kiadott statisztikák objektivitását. Említést tettek a kiadott túlzott költségvetési hiány eljárás adatainak nemrégiben történt korrekciójáról, de a média egyes képviselői kételkedtek abban, hogy a statisztikusok tudták-e valójában, hogy a költségvetési hiány nagyobb, mint amit a minisztérium jelentett. Ezt tükrözték a médiaviták is, mivel a problémát inkább politikai, mint statisztikai természetűnek tüntették fel.

6.2. ismerv: *A források és az alkalmazott statisztikai technikák kiválasztását statisztikai szempontok szabályozzák.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: Nyilvánvaló, hogy a források és a módszerek kiválasztását kizárólag statisztikai szempontok alapján határozták meg. A KSH-központ módszertani főosztályának fontos szerepe van a szervezeten belüli legjobb gyakorlat kidolgozásában és használatának ellenőrzésében.

6.3. ismerv: *A közzétett statisztikákban felfedezett hibákat a lehető leghamarabb kijavítják és megjelentetik.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A KSK jelenlegi gyakorlata, hogy a hibákat a lehető leghamarabb a hibákat a lehető leghamarabb korrigálja – bár komoly hibák ritkán fordulnak elő. Formális írásos eljárás ugyan nem létezik, de nyilvánvaló, hogy mind a témáért felelős területek, mind a központ Tájékoztatási főosztálya jól megalapozott gyakorlatot alkalmaz a hibák korrigálásához mind a nyomtatott, mind az internetes kiadványokban.

6.4. ismérv: *A statisztika vezető intézménye által alkalmazott módszerekre és eljárásokra vonatkozó információ nyilvános.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: Bár a módszerekre és eljárásokra vonatkozó információk általában rendelkezésre állnak, sok felhasználó gyakran érzi szükségesnek, hogy közvetlen kapcsolatba lépjen az illetékes statisztikussal a részletek további tisztázása céljából. A rendelkezésre álló információk minőségi jellemzőinek kialakítása folyamatban van.

6.5. ismérv: *A statisztikai adatokat előre közölt időpontban teszik közzé (tájékoztatási naptár).*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A fő statisztikai adatok nyilvánosságra hozatalának időpontja előre meghirdetett. Az összes gyorstájékoztató (31 téma, 225 megjelenés évente), a Stadat-rendszer kész táblái és a tájékoztatási adatbázis gyorstájékoztatókhoz kapcsolódó adatai az előre meghirdetett napon délelőtt 9 órakor kerülnek nyilvánosságra. A nyomtatott kiadványokat és a kapcsolódó internetes adatokat egyidejűleg hozzák nyilvánosságra. Az előre bejelentett megjelenési határidőt megváltoztatni csak technikai okok miatt lehet, és ezt minden esetben közölni kell.

6.6. ismérv: *Valamennyi felhasználó egyidejűleg férhet hozzá az adatokhoz; és bármilyen kedvezményezett külső felhasználó határidő előtti hozzáférése korlátozott, ellenőrzött és nyilvánosságra hozott. Az adatok kiszivárogtatása esetén felül kell vizsgálni a tájékoztatást megelőző intézkedéseket oly módon, hogy biztosítani lehessen a pártatlanság elvét.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A publikálás előtti hozzáférés lehetősége csak a fogyasztóiár-indexek, a nemzeti számlák és a munkanélküliségi statisztikák esetében áll fenn. Ezekhez az adatokhoz a Miniszterelnöki Hivatal, a pénzügyminiszter és a Magyar Nemzeti Bank elnöke férhet hozzá a nyilvánosságra hozatal napját megelőző délután. Erről a gyakorlatról a Nemzetközi Valutaalap (IMF) SDDS honlapján található tájékoztatás, a KSH weblapján azonban nem szerepel ugyanez az információ. A szakértői csoporttal találkozó egyetlen felhasználó sem ismerte ezt a gyakorlatot. Ismert kiszivárogtatás nem történt.

6.7. ismérv: *A statisztikai közlemények és a sajtókonferenciákon kiadott állásfoglalások tárgyilagosak és pártatlanok.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A szakértői csoport néhány mintaként kiválasztott kiadványt vizsgált meg, és elégedett volt ennek az ismérvnek teljes megvalósulásával. A szakértők által megkérdezett média-képviselők szintén pártatlannak ítélték meg a KSH-t.

15. elv: Hozzáférhetőség és érthetőség

Az európai statisztikát világos és érthető formában kell bemutatni, megfelelő módon, pártatlanul hozzáférhetővé tenni, metaadatokkal és útmutatókkal kiegészítve.

Átfogó értékelés: A KSH által készített statisztikák hozzáférhetősége magas színvonalúnak tekinthető. Szükséges azonban a metaadatok hozzáférhetőségének fejlesztése, különösen az elektronikus tájékoztatás támogatása érdekében. A statisztikai kiadványokhoz pontosabb megjegyzéseket és magyarázatokat is kellene kapcsolni.

15.1. ismerv: *A statisztikák közlési formája megkönnyíti a helyes értelmezést és az értelmes összehasonlítást.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: A kiadványokban, elsősorban az angol nyelvű gyorstájékoztatókban szereplő megjegyzések és magyarázatok gyakran nagyon korlátozottak. A weboldalon lévő táblázatok és szövegek érthetőségét lehetne fejleszteni.

15.2. ismerv: *A tájékoztatás keretében korszerű információs és kommunikációs technológiát, valamint szükség szerint hagyományos nyomtatott formát alkalmaznak.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A KSH a világhálón és papírformátumban is közöl statisztikákat. Az érintettek visszajelzése szerint a KSH honlapja fejlődött az utóbbi években. Hamarosan elkészül a weboldal látáskorlátozottak számára.

15.3. ismerv: *Amennyiben megvalósítható, felhasználói szükséglet szerinti elemzések készülnek és kerülnek publikálásra.*

Teljes mértékben megvalósult

Megjegyzések: A gyakorlatban a KSH akkor készít elemzéseket a felhasználók igényei szerint, ha ehhez a szükséges erőforrások rendelkezésre állnak. Az erre vonatkozó díjszabási politika felülvizsgálata folyamatban van. A konzultatív szakértői csoport által megkérdezett néhány érintett már rendelt testreszabott statisztikát, és meg volt elégedve a szolgáltatással.

15.4. ismerv: *Szigorú eljárásrend szabályozza a mikroadatokhoz való kutatási célú hozzáférést.*

Részben megvalósult

Megjegyzések: A többi tagországban elfogadotthoz képest Magyarországon a nemzeti törvényi szabályozás miatt meglehetősen korlátozott a mikroadatokhoz való hozzáférés (ld. az 5.6. ismerv megjegyzését), de már előkészület alatt áll a törvényi szabályozás módosítása.

15.5. ismerv: *A metaadatok dokumentálása a szabványosított metaadat-rendszerek szerint valósul meg.*

Részben megvalósult

Megjegyzések: A KSH-nak részletes metaadat-rendszere van belső használatra. Fejlesztések folynak ezen a téren a fogalmakat, definíciókat és osztályozásokat

tartalmazó adatbázis kiegészítésével kapcsolatban. Jelentős feladatokat kell még teljesíteni ezen a területen.

15.6. ismerv: *A felhasználók tájékoztatást kapnak a statisztikai folyamatok során alkalmazott módszertanról és a statisztikai eredmények minőségéről, szem előtt tartva az ESS minőségi kritériumait.*

Nagymértékben megvalósult

Megjegyzések: A szakértői csoport által megkérdezettek szerint a KSH által nyilvánosságra hozott statisztikák jó minőségűek, továbbá úgy vélték, hogy általában tájékoztatást kapnak a módszertanról, de főként a statisztikusokkal tartott közvetlen kapcsolat útján. A KSH termékei között van néhány metaadat-leírás és minőségmutató is. A metaadatok adatbázisa fejlesztés alatt áll.

4. A NEMZETI STATISZTIKAI HIVATAL KOORDINÁLÓ SZEREPE

A statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény értelmében a KSH jogosult a jogszabályban említett más szervek statisztikai tevékenységét koordinálni. Ez nagyrészt az éves adatgyűjtési program és az OST munkája által valósul meg. Általános egyetértés van azonban abban a tekintetben, hogy a jelenlegi megoldásokat erősíteni kell, és hogy az OST szerepét és működését felül kell vizsgálni.

5. A HELYES GYAKORLATOK KIMELT TERÜLETEI

1) A KSH-ISKOLA, amely a KSH dolgozóit felkészíti a pályára, általában a módszertanra, valamint a minőséggel és adatvédelemmel kapcsolatos kérdésekre összpontosít.

A KSH-ISKOLA tanárai és oktatói főleg a KSH aktív vagy nyugdíjas szakemberei, csak néhány speciális tanfolyamot (pl. vezetőképzés) tart külső cég vagy szakértő.

A KSH-ISKOLA célja a szakmai színvonal növelése és a hivatal előtt álló új követelmények teljesítéséhez szükséges konvertálható készségek kialakítása. A képzés eszköz, amely segíti a mindennapi feladatok ellátását és az aktuális igényekre való reagálást. A KSH új belső képzési rendszerének legfontosabb jellemzője a résztvevők nagy száma: míg a mintegy 20 nemzetközi tanfolyamra a hivatal évente csak 10-15 kollégát tud delegálni, addig 2006-ban a KSH-ISKOLA 70 tanfolyamot biztosított az állományi létszám több mint 1000 tagja részére. Ez azt jelenti, hogy a belső képzés csaknem minden kollégát érintett. A létszám több mint 100 tagja pedig tanári vagy oktatói minőségben járult hozzá a tanfolyamokhoz. Az új képzési rendszer célja az is, hogy fogja össze és rendszerezze a különböző főosztályok és osztályok által szervezett szerteágazó hivatali oktatási tevékenységet. A KSH azt reméli, hogy a KSH-ISKOLÁBAN nyújtott oktatással magas szakmai színvonalat képviselő alkalmazottakat tud kiképezni, ami növeli a statisztikai szakma vonzerejét és javítja a hivatalról alkotott képet. Mivel a szándékok szerint a képesítés és képzés egy új belső karrierprogramhoz kapcsolódik, az oktatás hozzájárulhat a dolgozók elkötelezettségéhez is. A belső képzés további előnye, hogy a tanárok és a résztvevők közötti személyes kapcsolatok megkönnyítik a mindennapi együttműködést.

2) Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program, amelynek célja, hogy koordinálja a magyar statisztikai rendszer szerveinek adatgyűjtéseit, biztosítja, hogy ne forduljanak elő átfedések stb. Így az adatgyűjtés hatékonyabbá válik, miközben az adatszolgáltatási terhek csökkennek.

A kötelező adatszolgáltatással járó statisztikai adatgyűjtéseket – a törvény által elrendelt kivételekkel – a hivatalos statisztikai szolgálat éves Országos Statisztikai

Adatgyűjtési Programja tartalmazza. A programtervezetet a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek javaslatai alapján a KSH készíti el.

A hivatalos statisztikai szolgálat működésének, munkája összehangolásának elősegítésére a KSH elnökének szakmai tanácsadó, véleményező szerveként működik az Országos Statisztikai Tanács. Az OST a KSH által előzetesen benyújtott programot elsősorban az adatgyűjtések szükségessége, szakszerűsége, az adatszolgáltatói terhek szempontjából és a párhuzamosan végzett munkák elkerülése érdekében véleményezi.

A KSH elnöke az OST véleménye alapján véglegesíti a programot. Az eljárás végső szakaszában a kormány rendeletet ad ki a programról és az adatszolgáltatási kötelezettségről.

3) A regionális igazgatóságok átszervezése adott statisztikai területekre specializálódott igazgatóságokká.

A 2007 elején indított új szervezeti-működési modell lényegesen megváltoztatja a statisztikai főosztályok és regionális igazgatóságok közötti munkamegosztást, kapcsolatokat, valamint az adatszolgáltatói kapcsolatokat.

A szervezeti modell szintjén a kompetenciaközpont két típusát dolgozták ki. A teljes kompetenciaközpontban csak egy szervezeti egység látja el az adott statisztikai területtel kapcsolatos összes feladatot. Így egy helyen koncentrálódik az illetékesség, felelősség és jogosultság. A részleges kompetenciaközpontban a munkamegosztás az előállítási folyamat szakaszainak elválasztásán alapul. Az előállítási egység feladata az adatgyűjtés megszervezése és megvalósítása, valamint az adatrögzítés és -javítás elvégzése, míg a statisztikai egység a másik négy fázis feladatait látja el. Az új modellben, a korábbi gyakorlattal szemben, az előállítási egységek országos szinten teljesítik a rájuk bízott feladatokat. Három kompetenciaközpontot hoztak létre: a lakossági adatgyűjtések kompetenciaközpontot, a mezőgazdasági statisztikai kompetenciaközpontot és a Vállalkozás-statisztikai főosztályt.

A statisztikai tevékenységek centralizálása elősegíti az adatszolgáltatási terhek mérséklését és a kérdőívek és minták méretének csökkentését.

4) Egységes szezonális kiigazítási rendszer, amely a KSH egészén belül harmonizált szezonális kiigazítási eljárást tesz lehetővé.

A szezonális kiigazítási eljárás az Eurostat ajánlásai, tesztelt és kiértékelt módszerei szerint történik. Elnöki előírás biztosítja a KSH egységes szezonális kiigazítási gyakorlatának végrehajtását. A szezonális kiigazítás minőségét a Statisztikai kutatási és módszertani főosztály szakemberei figyelik és rendszeresen (évente legalább egyszer) felülvizsgálják, ami a szezonális kiigazítás minőségének centralizált és standardizált megközelítését eredményezte.

5) A hatékony vezetés érdekében költségalapú ellenőrzés és tervezés alkalmazása jelentős szervezeti változások és a költségvetés csökkentése esetén.

A KSH két alapvető nomenklatúrát hozott létre: a programokét és a tevékenységekét. A program-nomenklatúrát az emberi és pénzügyi erőforrásokat igénylő feladatok meghatározásához használják. A "tevékenységek" egy programelem munkafolyamatát határozzák meg. A hivatalban van tervezési szoftver. A KSH szervezeti egységei éves feladataik erőforrás-igényeit ezzel a szoftverrel tervezik meg havonkénti bontásban, belső iterációs folyamat

keretében. Ennek eredménye az éves erőforrás-terv. A hivatalnak van egy a ledolgozott munkaórák nyilvántartására szolgáló elektronikus rendszere, ahol az alkalmazottak ugyanezen nomenklatúrák szerinti bontásban számolják el napi munkájukat. A Pénzügyi osztály egységes pénzügyi rendszert üzemeltet, ahol a bejövő számlákat is a programelem azonosító számával tartják nyilván. Ezeknek a rendszereknek az összekapcsolása pontos áttekintést ad a tervezett és tényleges költségekről, illetve összehasonlíthatóvá teszi azokat szervezeti, időbeli szempontból, valamint a programok és tevékenységek szempontjából egyaránt. Ezeket az adatokat elemzik, és beszámolók készülnek az erőforrás-igényekről és az erőforrások felhasználásáról, amelyeket a Vezetői Információs Rendszerben közzétesznek.

6. A KONZULTATÍV SZAKÉRTŐI CSOPORT AJÁNLÁSAI

A következő területeket határozták meg elsőbbséget élvező témákként a KSH számára:

(1) Még több formalizált eljárás szisztematikus bevezetése a statisztikai termékek és folyamatok minőségének biztosítása érdekében, az európai statisztikai rendszer (ESS) Minőségi nyilatkozatával összhangban.

(2) A széleskörű fejlesztési program (beleértve különféle fejlesztési intézkedéseket) sikeres végrehajtása annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat maximálisan ki tudják használni a statisztikai program teljes körű megvalósítása során.

(3) A nemzeti statisztikai törvényt felül kell vizsgálni azért, hogy automatikusabb hozzáférést tegyen lehetővé az adminisztratív forrásokhoz statisztikai célokra, és hogy a kutatók számára szabad hozzáférést biztosítson a mikroadatokhoz.

(4) A minőséggel foglalkozó csoportot erősíteni kell, illetve fel kell gyorsítani a csoportnak a – folyamatok és a termékek minőségének ellenőrzésével kapcsolatos – minőségi irányelvek és eszközök strukturáltabb használatát megvalósító munkáját.

(5) Újra kell gondolni az OST szerepét és összetételét annak érdekében, hogy a hivatalos statisztikai szolgáltatón belül fokozottabb koordináció valósulhasson meg, és hatékonyabb lehessen a kommunikáció a KSH, más kormányzati szervek és általánosságban a felhasználók között.

(6) A KSH kiadványainak és közleményeinek több megjegyzést és magyarázatot kell tartalmazniuk, hogy a szakemberek és általában a felhasználók is hatékonyabban használhassák és jobban megérthessék a statisztikai adatokat. A fiatal munkatársak szerint ezáltal a statisztikusok elégedettebbek lennének munkájukkal, és kisebb munkaterhelést jelentene számukra az egyedi felhasználóktól érkező telefonhívások megválaszolása a legfrissebb statisztikák megjelenését követően.

(7) A KSH mérlegelhetné egy rendszer kidolgozását a különböző felhasználói csoportoktól érkező visszajelzések összegyűjtésére, valamint egy olyan rendszerét, amely a statisztikai termékekbe beépíti a felhasználói felmérések eredményeit, beleértve a kifejezetten célirányos statisztikai termékek kifejlesztését. Megfontolás tárgyát képezheti még esetleg a KSH honlapjára vonatkozó használhatósági tesztek bevezetése is.

(8) A KSH-nak mérlegelnie kell a néhány statisztikai adatsor esetében jelenleg érvényesülő, határidő előtti megjelenésükre vonatkozó intézkedések nyilvánosságra hozatalát kiadványban és/vagy a weboldalán.

7. A FEJLESZTÉSI INTÉZKEDÉSEK LISTÁJA A KÓDEX ELVEI SZERINTI BONTÁSBAN

1. elv: Szakmai függetlenség

Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A hivatalos statisztikai szolgálaton belül a hivatal (KSH) koordináló és ellenőrző szerepének erősítése az Országos Statisztikai Tanács szerepének átalakításával, a statisztikai törvény módosítására tett javaslat kidolgozásával. 2008
- A KSH működéséről szóló éves jelentés megjelentetése magyar és angol nyelven egyaránt. A 2007. tárgyévtől 2008 második negyedévére

2. elv: Felhatalmazás adatgyűjtésre

Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

Az adminisztratív nyilvántartások koordinált, statisztikai célú felhasználásának bővítéséhez szükséges feltételek kidolgozása:

- a felhasználható nyilvántartások teljes körű számbavétele, 2010
- a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek közötti együttműködés erősítése, a jogszabályi keretek kibővítése, ezen belül a statisztikai törvény módosítása. 2008

3. elv: Megfelelő erőforrások

Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- Az új HR stratégia keretében támogató szabályozás kialakítása a belső fluktuáció, a KSH-ISKOLA oktatóinak elismerése, az új egyéni teljesítményértékelési rendszer vonatkozásában, valamint az e-oktatás bevezetésének értékelése. 2007
- A különböző munkaprofilok és a betöltésükhöz megkövetelt iskolai végzettség vizsgálata és értékelése. 2007
- Egységes adatfeldolgozási rendszer (EAR) bevezetése. 2010. I. negyedév
- Az elektronikus adatgyűjtés kiterjesztése, az internetes adatgyűjtés különféle megoldásainak értékelése (projekt indítása). 2007. június
- Új elektronikus adatgyűjtési módszerek bevezetése. 2008-2009
- Mobil eszközök bevezetése a felmérések adatainak felvételéhez. 2008-2009

4. elv: A minőség iránti elkötelezettség

Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A termékminőség mérési rendszerének kialakítása és bevezetése. 2007-2008-ra
- Adatminőség-értékelési módszerek és eszközök címmel kézikönyv kidolgozása egy nemzetközi projekt keretében más hivatalokkal együttműködve. 2007-re
- A folyamatminőség mérési rendszerének kialakítása és bevezetése. 2007-2008-ra

5. elv: A statisztikai adatok bizalmas kezelése (adatvédelem)

Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A statisztikai törvény felülvizsgálata és módosítása a kutatók mikroadatokhoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében. 2008-ra

6. elv: Pártatlanság és objektivitás Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A módszerek, alapfogalmak, definíciók és osztályozások érthetőbb, ugyanakkor teljesen részletezett leírása, kapcsolódva egy folyamatban levő projekthez, amely révén a metaadatbázis hozzáférhető lesz a KSH honlapján. 2008 júliusára

7. elv: Megalapozott módszertan Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- Folyamatban van az új NACE-re való átállás. 2008-ra
- Felkészülés az SNA/ESA (Nemzeti Számlák Rendszere/Európai Számlarendszer) új változatának bevezetésére. 2008-ra
- A metaadatbázis modernizálása elősegíti, hogy az alapfogalmakat, definíciókat és osztályozásokat a statisztikai hatóság egységesen alkalmazza. 2008 júliusára

8. elv: Megfelelő statisztikai eljárások Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A folyamatok minőségmutatóinak a belső információs rendszerbe történő integrálása. 2009-re
- A folyamatminőség-projekt keretében a termelési folyamat egyes szakaszaihoz az ajánlott módszereket tartalmazó kézikönyvek kiadása. 2012-ig folyamatosan
- A címjegyzék fejlesztése, amely keretet biztosít a háztartások felméréséhez. 2007 végére
- Egységes adatfelvételi rendszer kialakítása az interjúk felmérésekhez ("LAKOS"). 2008-2009
- Egységes adatfeldolgozási rendszer (EAR) kialakítása. 2010 I. negyedév

9. elv: Az adatszolgáltatók terheinek csökkentése Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- Belső munkacsoport kialakítása, amely dönt a szakstatisztikai kérdésekben, illetve kérdőívek egyszerűsítése tekintetében az adatszolgáltatók terheinek csökkentése érdekében. 2007. II. félév
- Az adatszolgáltatói terhek mutatóinak rendszeres értékelése a befejezett projekt alapján. 2008-tól
- A CRM (customer rights management - ügyféljogok kezelése) kapcsolatkezelési rendszerként történő bevezetése annak érdekében, hogy könnyebben lehessen kezelni az adatszolgáltatók kapcsolattartási és egyéb adatait. 2008

10. elv: Költséghatékonyság Ütemezés

Fejlesztési intézkedések

- A különböző munkaprofilok és a betöltésükhöz szükséges, megkövetelt iskolai végzettség vizsgálata és értékelése. 2007
- Új egyéni teljesítményértékelési rendszer bevezetése. 2008
- Egységes adatfeldolgozási rendszer (EAR) bevezetése. 2010. I. negyedév
- Az elektronikus adatgyűjtés kiterjesztése, az internetes adatgyűjtés különféle megoldásainak értékelése (projekt indítása). 2007. június
- Új elektronikus adatgyűjtési módszerek bevezetése. 2008-2009
- Mobil eszközök bevezetése a felmérések adatainak felvételéhez. 2008-2009
- Folyamatminőség-kezelési rendszer bevezetése. 2007-2008
- Általános előállítási folyamatirányító rendszer bevezetése. 2008

11. elv: Relevancia	Ütemezés
Fejlesztési intézkedések	
- A felhasználói elégedettség mérésére szolgáló módszerek kidolgozása és rendszeres mérések bevezetése.	2008 II. negyedévére
12. elv: Pontosság és megbízhatóság	Ütemezés
Fejlesztési intézkedések	
- A felhasználói elégedettség mérési módszereinek kidolgozása és a rendszeres mérések bevezetése.	2008 II. negyedévére
- A egységes adatfeldolgozási rendszer (EAR) kialakításával egységes informatikai felületen lesznek kezelhetők és elemezhetők az érkeztetési információk.	2009 vége
- A termékminőség folyamatos mérésének bevezetését követően formális eljárási szabályok kidolgozása arról, hogy az adatok pontosságától függően milyen adatokat, mikor, és milyen részletezettséggel lehet megjelentetni.	2010 végére
13. elv: Gyorsaság/időszerűség és pontosság	Ütemezés
Fejlesztési intézkedések	
- A felhasználói elégedettség mérésére szolgáló módszerek kidolgozása és rendszeres mérések bevezetése.	2008 II. negyedévére
14. elv: Koherencia és összehasonlíthatóság	Ütemezés
Fejlesztési intézkedések	
- A tervezett termékminőségi mutatók az összehasonlíthatóság mérését is biztosítják.	2008-ra
- A metaadatbázis megújítása elősegíti a termékek koherenciájának és összehasonlíthatóságának javítását.	2008 júliusára
15. elv: Hozzáférhetőség és érthetőség	Ütemezés
Fejlesztési intézkedések	
- A KSH fogyatékkal élő felhasználók számára készített új honlapjának elindítása.	2007 szeptemberére
- Közvetlen hozzáférés biztosítása a módszerek, alapfogalmak, definíciók és osztályozások metaadatbázisához a KSH weboldalán.	2008 júliusára
- A felhasználói elégedettség mérésére szolgáló módszerek kidolgozása és rendszeres mérések bevezetése.	2008 II. negyedévére

A. MELLÉKLET: A LÁTOGATÁS PROGRAMJA

A konzultatív szakértői vizsgálat programja

2007. május 30 – 2007. június 1.

1. nap	Megbeszélés a hivatali partnerekkel	Résztevők
9.15-9.30	Köszöntés, a program és szervezési kérdések ismertetése	Bagó E. Szép K. Mészáros Á. Kárpáti J.
9.30-11.00	Megbeszélés a vezetőkkel és szakértőkkel az 1., 2., 3. elvek érvényesüléséről	Láng D. Nagy E. Kárpáti J. Kópházi J. Bodovics T. Hársfai A. Virágh E. Németh E. Mészáros Á.
11.00-11.45	Megbeszélés a vezetőkkel és szakértőkkel az 5. elv érvényesüléséről	Láng D. Nagy E. Lakatos J. Horváth R. Rajna J.
11.45-12.30	Megbeszélés a vezetőkkel és szakértőkkel a 6. és 15. elvek érvényesüléséről	Németh E. Kátainé Marosi A. Hódsági Á. Baracza L.
12.30-13.30	Ebéd	
13.30-14.30	Megbeszélés a vezetőkkel és szakértőkkel a 4. elv érvényesüléséről	Szép K. Mag K. Vigh J. Gether I. Ménési É. Horváth L. Kaszás K. Ábry Cs.
14.30-15.15	A felhasználói elégedettségi felmérés eredményeinek ismertetése	Németh E. Kátainé Marosi A.
15.15-16.00	A Stratégia terv ismertetése	Kárpáti J.
16.00-17.00	Megbeszélés fiatal munkatársakkal az 1-6. és 15. elvek érvényesüléséről	Földesi E. Valkó G. Mag K. Gelencsér K. Bány A. Mináry B. Nagy E.

2. nap	Megbeszélés a hivatalon kívüli partnerekkel	Résztevők
9.15-9.30	Megbeszélés a KSH Elnökével	Pukli P. Szép K. Mészáros Á. Kárpáti J.
9.30-10.30	Megbeszélés más adatgyűjtő szervezetek képviselőivel (Minisztériumok, regionális hivatalok)	Sándor I. Végh Z. Horváth J. Dániel H. Szilágyi É. Tassy S.
10.30-11.30	Megbeszélés a fő adatfelhasználók képviselőivel (Minisztériumok, Nemzeti Bank)	Csonka G. Gódorné Kaló E. Szabó E. Farkas L. Busch I. Lázár Gy. Ulicska L. Haraszti K. Turóczy L.
11.30-12.30	Megbeszélés az OST képviselőivel	Sándorné Kriszt É. Balogh M. Gódorné Kaló E. Ulicska L.
12.30-13.30	Ebéd	
13.30-14.30	Megbeszélés a fő adatfelhasználók képviselőivel (pl. egyetemek képviselői)	Becsei J. Spéder Zs. Palócz É. Bíró P.
14.30-15.30	Megbeszélés a média képviselőivel	Chance D. Réti P. Martin J. P.
15.30-16.30	Megbeszélés az adatszolgáltatók képviselőivel	Bálint F. Nemes O. Bach Cs. Tóth L. Urbán Á.

3.nap	Összegzés	Résztevők
9.30-11.30	Megbeszélés a vezetőkkel: a tárgyalások összefoglalása és az intézkedési terv részletes áttekintése minden elvre vonatkozóan	Láng D. Nagy E. Németh E. Kárpáti J. Szép K.
11.30-13.00	Megbeszélés a hivatal vezetésével: összefoglalás, ajánlások és az intézkedési terv	Pukli P. Bagó E. Szép K. Mészáros Á. Kárpáti J.

Az összes megbeszélésen részt vevő munkatársak: Pál T. és Varga G.

B. MELLÉKLET: A RÉSZTVEVŐK LISTÁJA

A KSH képviselői

Pukli Péter	Elnök	
Bagó Eszter	Elnökhelyettes	Statisztikai elnökhelyettes
Balogh Miklós	Elnökhelyettes	Gazdasági elnökhelyettes
Ábry Csaba	Tanácsos	Mezőgazdasági és környezeti statisztikai főosztály
Bány Anita	Osztályvezető	Külkereskedelem-statisztikai főosztály
Baracza Lajosné	Osztályvezető	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Bodovics Tamás	Főosztályvezető	Műszaki és rendszertechnikai főosztály
Gelencsér Kornél	Osztályvezető	Gazdálkodási főosztály
Gether István	Osztályvezető	Szolgáltatásstatisztikai főosztály
Groszné Földesi Erika	Osztályvezető	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Hársfai Ferencné	Főosztályvezető	Gazdálkodási főosztály
Hódsági Ágnes	Tanácsos	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Horváth József	Igazgató	KSH Pécsi Igazgatóság
Horváth Lajos	Gazdaságstatisztikus	Vállalkozás-statisztikai főosztály
Horváth Roland	Statisztikai tanácsos	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Kaszás Krisztina	Főtanácsos	Szolgáltatásstatisztikai főosztály
Kárpáti József	Főosztályvezető	Tervezési főosztály
Kátainé Marosi Angéla	Osztályvezető	Tájékoztatási főosztály
Kópházi József	Főosztályvezető	Informatikai főosztály
Lakatos Judit	Főosztályvezető	Életszínvonal- és munkaügy-statisztikai főosztály
Láng Dóra	Osztályvezető	Igazgatási és nemzetközi főosztály
Mag Kornélia	Osztályvezető	Tervezési főosztály
Ménesi Éva	Főtanácsos	Életszínvonal- és munkaügy-statisztikai főosztály
Mészáros Árpád	Főosztályvezető	Igazgatási és nemzetközi főosztály
Mináry Borbála	Főosztályvezető-helyettes	Árstatisztikai főosztály
Nagy Eszter	Főelőadó	Igazgatási és nemzetközi főosztály
Németh Eszter	Főosztályvezető	Tájékoztatási főosztály
Pál Tamara	Osztályvezető	Igazgatási és nemzetközi főosztály
Rajna János	Informatikai biztonsági felügyelő	Elnökhelyettesi titkárság
Sándor István	Igazgató	KSH Debreceni Igazgatóság
Szép Katalin	Főosztályvezető	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Valkó Gábor	Osztályvezető	Mezőgazdasági és környezeti statisztikai főosztály
Varga Gábor	Tanácsos	Igazgatási és nemzetközi főosztály
Végh Zoltán	Igazgató	KSH Szegedi Igazgatóság
Vigh Judit	Szakmai tanácsadó	Statisztikai kutatási és módszertani főosztály
Virágh Eszter	Szakmai tanácsadó	Igazgatási és nemzetközi főosztály

A hivatalon kívüli résztvevők

Rohály Andrea - tolmács

Adatgyűjtő szervezetek képviselői

Dániel Hedvig	Vezető főtanácsos	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Szilágyi Éva	Informatikus	Egészségügyi Stratégiai Kutatóintézet
Tassy Sándor	Főosztályvezető-helyettes	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

A fő adatfelhasználók képviselői

Becsei József	Osztályvezető	ECOSTAT
Bíró Péter	Kutatásvezető	GKI Gazdaságkutató Zrt.
Busch Irén	Statisztikai vezető	Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Csonka Gizella	Főosztályvezető-helyettes	Pénzügyminisztérium
Farkas László	Főtanácsos	Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium
Gódorné Kaló Edit	Főosztályvezető	Magyar Nemzeti Bank
Haraszi Katalin	Főosztályvezető-helyettes	Pénzügyminisztérium
Lázár György	Főosztályvezető	Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Palócz Éva	Vezérigazgató	Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.
Spéder Zsolt	Igazgató	Népességtudományi Kutató Intézet
Szabó Elemér	Főtanácsos	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Turóczy László	Főosztályvezető-helyettes	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Ulicska László	Szakmai tanácsadó	Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Az Országos Statisztikai Tanács (OST) képviselői

Gódorné Kaló Edit	Főosztályvezető	Magyar Nemzeti Bank
Sándorné Kriszt Éva	Intézetvezető, az Országos Statisztikai Tanács elnöke	Budapesti Gazdasági Főiskola
Ulicska László	Szakmai tanácsadó	Szociális és Munkaügyi Minisztérium

A média képviselői

David Chance	Újságíró	Reuters
Martin József Péter	Főszerkesztő	Figyelő
Réti Pál	Főszerkesztő	Heti Világgazdaság

Az adatszolgáltatók képviselői

Bach Csilla	Gazdasági asszisztens	STRABAG
Bálint Ferenc	Statisztikus	TOP FINANCE Kft. (MOL)
Nemes Orsolya	Gazdasági asszisztens	STRABAG
Tóth László	Tanácsos	Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége
Urbán Ágnes	Jogtanácsos	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara